

Naročnina listu: Celo
30 din., četrt leta 16 d.
Celo leto 120 din. In
saračunajo po dogovoru
inseriranju primeren popust
sprejema naročnino, inserate in reklamacije.
Telefon interurban št. 113.

Dolžnostni izvod.

1 P. n. Licejska knjižnica.

Ljubljana.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poštnina plačana v gotovini.

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek.
Uredništvo in upravnništvo je v Mariboru,
Koroška cesta št. 5 Z uredništvom se more
govorili vsaki dan samo od 11. do 12. ure.
Rokopisi se ne vračajo.
Nezaprite reklamacije so poštnine proste.
Telefon interurban št. 113.

96. šte.

Maribor, dne 27. avgusta 1928.

Letnik XV.

Zdravilo za vse.

Ravno na dan, ko so bili duhovi po Srbiji in Črni gori tako elektrizirani v notranjem boju za oblast v občinah, da se je prelivala bratska kri in da so padali mrtvi in ranjeni kakor v prestani dobi krvave vojne, se je v Zagrebu vršila veličastna manifestacija katolikov Hrvatov in Slovencev z najiskrenejšim izrazom miru, ljubezni in človečanstva. Sam ta dan bi lahko oblastnikom dovolj jasno in živo predstavil razliko med svetom to in onstran Donave, Save in Drine, a vse zamanj; pri nas se lahko še toliko manifestira mir in kultura, prečani ali separatisti so in ostanejo nevaren element, doli na jugu je pa vse v redu in če se v politični strasti tudi kri prelija in ubija.

Razmere in položaj na jugu je pohvalil tudi minister policije, ker se od mnogo tisoč kačakov ali komitov nekateri sami predajejo oblasti, glede prečanskega sveta pa ve samo nekaj o Radiću in o njegovi stranki, o Hrvatski in Hrvatih pa nič, ter jim celo ne reče Hrvati, ampak Krvati. Gospodin Vujičić torej izgleda kakor da bi iz oblakov padel na svojo ministrsko stolico, s katere ima opravljati s «Krvati» in Slovenci, o katerih komaj ve, da so tu v tej državi. Oblastniki so prepojili svojo politiko z brezprimerno zanikernostjo in čim večja in težja vprašanja prihajajo na dnevni red, tem komodnejša sredstva se v Beogradu predlagajo in jemljejo za rešitev. Tako približno kakor pri kakem psevdo-zdravniku, ki vsako bolezen zdravi z aspirinom in se potem, če slučajno enkrat zadene, od tega sredstva sploh nikdar več ne loči.

Univerzalno sredstvo ali zdravilo beograjske vlade je — obznana in naj dajo Slovenci in Hrvati še toliko dokazov svoje volje za mirno, sporazumno in parlamentarno rešitev vseh vprašanj, prihaja iz Beograda vedno več groženj in činov nasilja. K nasilju doprinašajo nekaj sami člani vlade iz nerazsodnosti in brezbrzičnosti, drugo pa izhaja od strani raznih hujskačev iz zlobnih namenov in pohlepa po posebnih zaslugah in nagradah v krogu vnetih in gorečih «patrijotov». V primer naj služi štrajk rudarjev Trboveljske premogokopne družbe. To vprašanje so proučevali že razni organi vlade, pa so končno le morali priznati, da je spor med delavci in družbo zgolj ekonomskega značaja. Ker so v družbi tudi francoski bogatini, pred katerimi ima vlada, kakor pred vsem, kar je francoskega, silen respekt, nočejo pritisniti na nenasično in izkoriščevalno družbo, da bi se pa štrajk le končal, pa predlaga žandarski pukovnik, komandant brigade v Ljubljani, naj se porabi sila obznane in izjemnega zakona, ker je stavka — političnega značaja. Pukovnik se zaveda, da je vlada napravila oficirje za privilegiran stan v državi in posebne zasluge za svojo osebo upa najti še v tem, da predlaga nasilje za tešitev najprimitivnejših eksistenčnih pogojev oropanih rudarjev.

Za Novo leto 1921 so beograjski mogotci prinesli obznano, da se rešijo komunistične stranke, ki jim je po velikoštevilnem zastopstvu v parlamentu postala neprijetna. S krvavo-fantastičnimi bajkami o komunistični prevratni državni in svetovni nevarnosti si je vlada za svoje nazadnjaško delo znala pridobiti in preslepiti tudi kroge, ki sedaj «Obznano» že davno obsojajo ali pa so celo sami že na pol pod njo. Tedaj je bilo lahko vsako gibanje delavskih organizacij označiti za prevratno in politično, ker so bili uradniki še siti in ker je še toliko slojev zidalo lepo urejeno bodočnost na vladnih obljubah, danes so razočarani in prevarani vse povsod in če misli vlada za vse nezadovoljne porabiti obznano, potem bo izven nje ostala v celi državi ona sama in pa njen najožji krog. Komunistična nevarnost že dolgo služi Evropi za opravičilo slabe politike, naša vlada ima pa v uporabi svoje «obznane», gotovo žalostno prvenstvo, ker z «obznano» ne duši samo odpor posameznih strank, temveč že celih narodov, ki niso zadovoljni z režimom in reševanjem poedinih notranjih vprašanj.

V Beogradu se je ustoličilo mnenje, da je obznana remek-delo državniške modrosti in univerzalno sredstvo. V to morajo sedaj še posebej upati in prav trdno verovati, ker toliko govorijo o obznani, ki bo proskribirala Radićevo stranko, padla na celo Hrvatsko ter že v jeseni «likvidirala» hrvatsko vprašanje. O vsezdravilni obznani režima pravi glasilo Jugoslovanske muslimanske organizacije «Pravda»: Kdor pozna vzroke nezadovoljstva Hrvatov in vseh prebivalcev naše države, ki so po svoji prosti volji prišli izpod avstro-ogrške monarhije v današnjo državo, kdor pozna zgodovino Radićevega pokreta, kakor tudi zgodovino pokreta za osvobodjenje vseh podjarmljenih narodov, ta bo tako na prvi pogled uvidel absurdnost tega mišljenja beograjskih oblastnikov. Hrvatski in splošni prečanski pokret proti današnjemu režimu in načinu notranje državne ureditve ni izraz momentalnega nezadovoljstva, ki se z razgretim in trdim sredstvom lahko uduši, in tudi obznana ni primerno zdravilo za rešitev države

iz večnih kriz, v katere jo vodijo nesposobni in korumpirani beograjski oblastniki.

Še veliko močnejši in pametnejši režim ni v stanu z navadnimi gonjami in odvzemanjem državljskih in človeških pravic, kakor to predpisuje obznana, udušiti v narodu nezlomljivo voljo za življenjem, dostojnim kulturnega človeka, ter za polnim in svobodnim nacionalnim razvojem, a kako naj bi to zamogli beograjski oblastniki. Ta volja lahko početkoma malo potihne, da plane v danem momentu ter poruši vse in vsakogar, ki bi ji bil na poti.

Politični položaj.

DR. SMODLAKA.

Za poslanika naše države pri Vatikanu je bil imenovan, tako je bilo čitati v dnevnikih, g. dr. Josip Smodlaka. Mož je znan tudi v našem mestu, kjer se je naselil kot odvetnik, v koji lastnosti se je menda bavil izključno z dobro plačanimi intervencijami.

Nam je nerazumljivo, kako da je mogla radikalna vlada imenovati tega moža za svojega poslanika pri Vatikanu. Dr. Smodlaka nikdar ni bil radikal, vendar vedno njen nasprotnik, bodisi v izrčno demokratskem taboru ali izven njega. Znan je tudi kot iniciator zagrebškega kongresa, proti kateremu sta radikalna stranka in Pribičevićeva struja tako odločno nastopili in vsled katerega je prišlo tudi do preloma med demokrati in radikali, do novih volitev, ter do sedanje politične situacije. Mož je bil, skraja sicer centralist, a zadnja leta izrazil avtonomist. Vse to ga je v očeh radikalne stranke ni moglo priporočiti. In vendar je bil imenovan! Moralo je biti torej nekaj izvanrednega, da je radikalna vlada pozabila na svoje edino načelo, da nad vsem in tudi nad državo stoji radikalna stranka, in da je za vatikanskega poslanika imenovala dr. Smodlako.

Dr. Smodlaka je znan neprijatelj katoliške vere in cerkve. In to ne samo po svojem delovanju v Jugoslaviji, ampak tudi v prejšnji Avstriji. Če izvzamemo nesresnega dr. Tresiča-Pavičiča, Dalmacijja v celi svoji politični zgodovini ni poslala na Dunaj tako proti veri in cerkvi razporeženega poslanca, kakor dr. Smodlaka. Ta njegova averzija ni bila toliko produkt njegovega, po živčnem nemiru razigranega razuma, ampak bila je že prava, pravcata strast. Dr. Smodlaka ni našel lepe besede za našo vero in cerkev. Svoje sovraštvo je pridno vcepljal tudi svoji okolici, predvsem pa mladini, o čemer vedo mnogo povedati Splitčani.

Politično spada dr. Smodlaka v skupino političnih skautov ali vandrovcev. Prehajal je iz stranke v stranko. Nobena stranka se ni mogla zanesti nanj. Ni izključeno, da je sedaj srečno privandral s tolikimi drugimi, ki iščejo polnih korit, tudi v radikale. Toda če Bog da dr. Smodlaki še dolgo življenje, gotovo radikali ne bodo zadnja njegova stranka. Stalnosti in zanesljivosti nista bili njegovi lastnosti, dr. Smodlaka je spremenljiv, kakor morje, ob katerem se je rodil.

Z imenovanjem dr. Smodlake za vatikanskega poslanika je dokumentirala sedanja vlada, da neče prijateljskih zvez z Vatikanom. Kulturnobojnež in neprijatelj katoliške cerkve ne more biti interpret dobrih razmer med cerkvijo in državo. Ureditve znosnega stanja med Vatikanom in Beogradom je z dr. Smodlako ogrožena, dr. Smodlaka je mož sposobnosti in volje, da odnošaje med Vatikanom in Beogradom zastupi in preseka. Katoličani moramo to imenovanje razumeti; dr. Smodlaka gre kot eksponent protikatoliške politike v Rim, in mi se moramo pripraviti na nove boje, polne intrig in sovražnosti. Radikalna vlada je katoličanom dala z imenovanjem dr. Smodlake zaušnico, katera pa nas mora vzdamiti, da se postavimo v bran za svojo katoliško cerkev.

Nova stranka. Kadar je vlada v posebnih škripcih, tedaj po režimskih listih kar mgoli projektov in celo gotovih faktov — novih strank. Tako tudi sedaj, ko je hrvatsko vprašanje zelo zaostreno. Prej so vladni organi še govorili, o novih hrvatskih strankah, ki bi bile «državotvorne», sedaj pa pripovedujejo o stranki — «hrvatskih avtonomistov» — in sicer precej odgojenih in pohlevnih, ki bi vzeli celo troje ministrskih mest ob radikalni strani. Blokaški listi zavračajo vse to kot prazno in brezplodno poskušanje. Avtonomisti so itak vsi Hrvati in režim si na Hrvatskem ne bo imel kje odgojiti in ukrotiti svojih «avtonomistov». Vladna akcija za osnovanje nove stranke ne bo imela drugih posledic, ko to, da bo umazala in oblatila par ljudi, ki ji bodo šli na lim v svoji nerazsodnosti ali kakorkoli. — «Hrvat» kot glavni organ «Hrvatske zajednice» opozarja vlado na to, da so hrvatski zajedničarji bili v Beogradu, niso naglašali kakega republikanstva, temveč samo sprejem ustavnega načrta svojega «Narodnega kluba» so zahtevali, prvak radikalov Ljuba Jovanović pa je rekel: prepozno. Sedaj vlada pravi, da bi dala vse to,

kar je bilo v tem načrtu, zajedničarji pa, če bi tudi verjeli v njeno iskrenost, kar seveda ni mogoče, danes ne morejo drugega reči kot: prepozno — z ozirom na stvar, kakor so se razvile in odnošaje, kakor so se nategnili. — Pohlevne avtonomiste je iskal tudi minister ver dr. Janjič povodom evharističnega kongresa po Zagrebu, častnemu kanoniku in župniku pri sv. Marku dr. Rittigu je govoril, kaj bi vse «dal» nezadovoljnim, če se odrečejo Radiću, dr. Rittig je pa odvrnil, da ni poštenega Hrvata, pa naj misli o Radiću karkoli, ki bi hrvatskemu pokretu streljal v hrbet. — V Beogradu so menda iz Pariza dobili migljaj, da ne bo šlo naprej brez Hrvatov in zato je dr. Cvijić pisal, da bi bila Srbom potrebna ena tretjina Hrvatov, ki bi bili za ustavo, dočim se Ljuba Jo vanović omejuje na «vsaj neki del Hrvatov», — in zato tudi toliki naporu za novo stranko hrvatskih «psevdo-avtonomistov».

Radikali mislijo na nove volitve. Radikali so svojih uspehov pri občinskih volitvah silno veseli, «Balkan» na primer pravi, da so potolki «jugovino», — in to veselje jim da misliti na državnozbornske volitve z nadpolovično večino. Radikalni prvaki v Beogradu govorijo, da bo Pašić po svoji vrnitvi prosil pri kralju za mandat izvedbe novih skupščinskih volitev. Vršile naj bi se spomladi, prej pa naj bi se sprejel budget za prihodnje leto in nekateri važni zakoni. V jeseni bi pa bile volitve v oblastne skupščine in radikali upajo, da bodo lahko prej ko prej vladali brez vsake opozicije.

Zalostna vloga visokega oblastnika. Zagrebški listi poročajo, da hodi pokrajinski namestnik Čimić ven na sela, da se vmešava po sejmiščih med ljudi, ter napeljuje pogovore na Radića. S tem skuša iz ljudstva izvleči, kar bi kdo vedel o Radićevem potovanju in o delovanju stranke, na drugi strani pa skuša ljudem Radića očrnuti, češ, da jih je pustil na cedilu. Pokrajinski namestnik se giblje nepoznan med ljudmi, veliko pa ne bo dosegel, ker je ljudstvo ob velikem številu špijonov in provokaterjev silno oprezno in nezaupno. Vsekakor si je pa visoki dostojanstvenik izbral prav nizko in žalostno vlogo.

Ovržene izjave. Pred par dnevi so bile po listih izjave glede vladnega postopanja proti Radiću in njegovi stranki. Te izjave naj bi bil dal minister dr. Velizar Janković, ki zastopa ministrskega predsednika, sedaj pa čitamo, da imenovani minister ni dajal nobenih izjav. Vlada vse skupaj dementira, ostane pa odprto vprašanje, kdo in zakaj si je vse to izmisliš in čemu so se izmišljotine tako dolgo pustile krožiti po listih.

Reško vprašanje. Italijani so dali naši vladi rok do konca tega mesca, da italijanske predloge sprejme, če pa do sporazuma ne pride, si pa Italija pridrži popolno svobodo akcije. Italijanska spomenica je bila že dne 8. t. m. predana naši vladi. Pod svobodo akcije, ki je omenja v spomenici, se v sedanjih okoliščinah ne more razumeti drugega nego aneksijo Reke s predhodno odpovedjo rapalske pogodbe. Italijanski minimalni predlogi za rešitev reškega vprašanja, kakor so navedeni v omenjeni spomenici, obsegajo štiri glavne točke in sicer: 1. Reško vlado prevzame paritetna komisija. 2. Paritetna komisija prenese politično in administrativno upravo Reke na italijansko vlado. 3. Paritetna komisija upravlja v skupnem konsorciju z železnico. 4. Baroš in Delta prideta pod jugoslovansko suvereniteto, vendar ostaneta 99 let skupno z Reko kot neločljivi corpus.

Zemljoradniški kongres. Včeraj se je začel v Čurugu blizu Novega Sada kongres, ki ga je sklicala zemljoradniška stranka. Na kongres so prišli tudi delegati kmetskih strank iz drugih držav. Bolgarske zemljoradnike zastopata bivša ministra Daskalov in Obov. Kongres ima namen, osnovati zemljoradniško unijo srednje Evrope.

Po svetu.

Na nove volitve se pripravlja tudi bolgarska vlada po vzoru vseh reakcionarnih režimov sedaj, ko je povsod nastavila svoje ljudi ter odločne nasprotnike pobila, zaprla ali pa pognala v tujino. Poleg vlade in meščanskih strank, ki izdelujejo načrt skupnega nastopa, so še posebne vojaške lige, ki že sedaj pretijo, da bodo zemljoradniški in komunistični kandidati še pred volitvami ubiti. Zemljoradniki se takih volitev najbrž ne bodo udeležili. — V Sofiji se vršijo velike priprave za kongres makedonstvujuših. Razpravljalo se bo o volitvah in o obmejni akciji. Akcija se bo začela takoj in bo krvava. Kakor se makedonstvujušči in njihovi prijatelji v mestu javno hvalijo, vlada očito podpira to organizacijo moralno in materialno, kakor tudi z orožjem. Vse miroljubne izjave Cankova so prazne besede, ki so le na papirju.

Nemška gospodarska politika. V gospodarskem odseku državnega zbora je finančni minister Hilferding izjavil, da se proračunsko ravnotežje ne da doseči z novimi davki. Inflacija se mora vsekakor ustaviti. Vsled tega se morajo vse devize proti primerni odškodnini v

obliki obligacij zlatega državnega posojila državi izročiti. Država mora postati tu vsemogočna. Definitivna rešitev je seveda odvisna od zunanje političnega položaja. Velekapitalistični in finančni krogi so zelo razburjeni ter trdijo, da ima novi finančni minister diktatorske namene. Med vlado in predsednikom državne banke so se vršile dolge in burne konference in računa se z gotovostjo na spremembe v vodstvu državne banke. Separatistična agitacija za odcepitev Poruhra od Nemčije se je tudi pojačila.

Na Bavarskem prenehajo izhajati listi. Izdajatelji časopisov na Bavarskem so se na zborovanju v Münchenu odločili, da ustavijo izdaje časopisov, ker ne morejo podnesti silnih stroškov, ki so s tem združeni.

Kongres srednješolskih profesorjev v Pragi. Od 27. do 30. t. m. se bo vršil v Pragi kongres srednješolskih profesorjev pod protektoratom predsednika republike. Na ta kongres bodo prišli tudi iz inozemstva odposlanci profesorskih društev. Iz Jugoslavije jih je priglasenih 16, iz Avstrije 2, iz Italije 2 in iz Poljske 3. Nemški profesorji na Češkem se tega kongresa nočejo udeležiti.

Beleške.

Se premalo oficirjev imamo. «Preporod» prinaša: «V Sarajevu se nahajajo v vojni šoli gojenci ruskega kadetskega korpusa, ki so pobegnili iz Rusije za časa boljševiškega napada. Naša vlada je na predlog vojnega ministra rešila, da sprejme v našo vojsko gojence te šole, če položijo predpisane izpite. Na ta način bi se odpomoglo bratom Rusom-beguncem, ki želijo služiti v vojski.» To je res lepa prilika, da se zopet pomnoži naš oficirski kor, ki nas že sedaj stane več, kot skoro vse ostalo uradništvo cele države. Se lepša prilika pa je, da se na ta način oficirski kor pomnoži brez Hrvatov in Slovencev. Vlada hoče imeti oficirje za slepo orožje v svojih rokah in zato se ji zdijo najpripravnější Rusi, ki so na kaj takega vajeni že iz Rusije. Samo da je vlada menda že pozabila na slabe skušnje, ki jih je imela z Wranglovci in polkovnikom Lojkom, ki je kradel aeroplan ter generalom Dobrovoljskim, ki je pošiljal zanimive informacije o naši državi v Berlin. Oduševljenju ruskih kadetov za vojsko bi se pa odpomoglo lahko na ta način, da se jih pošlje v Rusijo, kjer jih bodo gotovo radi sprejeli v boljševiško armado. Škandal je to, da vlada odstavlja in penzionira najzmožnejše slovenske in hrvatske oficirje ter nastavlja Ruse, ki so že od nekdaj veljali kot slabi častniki.

1000 dinarjev za vsako dušo. Iz Beograda je prišla vesela vest, da je ministrstvo gotovo z budgetom za l. 1923—1924. Po tem predlogu bo naša država letos potrebovala 11 in pol milijarde dinarjev. Če se svota lepo porazdeli, pride ravno 1000 dinarjev na vsako živo dušo v državi. Zadnji budget je znašal 6 milijard in 300 milijonov dinarjev. Modrost novega finančnega ministra pa se je zelo lepo izkazala, ker misli rešiti celo finančno vprašanje države na ta način, da podvoji svoto prošlega budgeta. Kaj še bomo dočakali prihodnje leto?

Za uboj — penzijo! Hrvatsko časopisje se upravičeno zgraža nad penzioniranjem bivšega srezkega načelnika v Bosanski Gradiški Koste Dragičevića, ki je čisto navaden ubijalec in se je po uboju skril, da ga niso mogle oblasti prijeti in zapreti. In tega ubijalca je sedaj notranji minister penzioniral kot načelnika tretje klase. Za uboj — penzijo — kaj takega bi bilo v vsaki drugi državi izključeno, a pri nas se pa večkrat zgodi.

Bogata dinastija Pribičević. Danes so demokratje oni, ki najbolj vpijejo, kako se pri nas krade ter izmiče na vseh koncih ter krajih, dasi so tudi oni kradli, ko so bili pri vladnih jasliah. Srbsko časopisje trdi, da ima zloglasna demokratska dinastija Pribičević na srbijanskem jugu 2000 orolov najrodovitnejše zemlje v vrednosti nekoliko milijonov dinarjev. Nepojasnjeno je pa vprašanje: ali je bila ta zemlja kupljena od učiteljske plače brata Adama, ali od polkovniške penzije brata Milana, ali pa od prihrankov brata Svetozarja, ki jih je deval na stran tedaj, ko je bil minister in je lahko razmetaval z državnim denarjem po svoji policajdemokratski volji?

Zunanji potek katoliškega shoda.

Prvi udeleženci shoda.

Med prvimi udeleženci shoda so bili Štajerci, Prekmurci in Korošci, ki so se pripeljali radi romanja na Brezje že v petek v Ljubljano in od tamkaj na Brezje. Po končanih cerkvenih pobožnostih na Brezjah so se vrnili Štajerci, Prekmurci in Korošci v treh vlakih v Ljubljano in tamkaj prenočili.

Med prvimi udeleženci je bil tudi barski nadškof in primas Srbije dr. Nikola Dobrečić. Nadškofa je pozdravil ljubljanski škof in podžupan dr. Stanovnik. Kot prvi so se pripeljali na shod tudi westfalski Slovenci, a žalibog jih je prišlo radi francoske okupacije samo 20. Westfalski Slovenci se bodo posebno udeležili delavskega shoda.

Dne 24. avgusta so bili slovesno sprejeti katoliški akademiki, ki so se pripeljali na shod iz Štajerske ter Hrvatske. Katoliško dijaštvo je bilo navdušeno sprejeto ter pozdravljeno od zastopnikov ljubljanske mestne občine in od pripravljalnega odbora katoliškega narodnega dijaštva.

Katoliški shod je posetilo zelo veliko število frančiškanov iz Hrvatske, Dalmacije ter Bosne. Frančiškanske udeležence spremljajo 4 provincijali.

Sprejem papeževnega nuncija.

Papežev nuncij Pellegrinetti se je pripeljal v Ljubljano na avtomobilu v spremstvu zagrebškega nadškofa dr. Bauerja. Visoka gosta sta bila po prestopu iz Hrvatske na Kranjsko povsod od slovenskega naroda navdušeno sprejeta in pozdravljena. Na potu po Kranjski si je papežev nuncij ogledal kartuzijanski samostan v Pleterjah, samostan v Stični in salezijanski zavod na Rakovniku. Na Rakovniku je pozdravil nuncija ljubljanskega podžupana dr. Stanovnika in poudaril važnost ljubljanskega katoliškega shoda za poglobitev vseh kulturnih in socialnih sil slovenskega naroda.

Nuncij je odgovoril ter se zahvalil za sprejem ter pozdrav v slovenskem jeziku.

Iz Rakovnika se je odpeljal nuncij pred ljubljansko stolnico, kjer so ga čakali zastopniki duhovske, civilne, vojaške oblasti in razne organizacije z godbo dravske divizije. Ko se je ustavil avto s papeževim odposlancem, je bil nuncij navdušeno in živahno pozdravljen od ljudskih množic, ki so že čakale visokega gosta. Pred stolnico je pozdravila in mu podarila šopek hčerka profesorja Bogumila Remca in predsednik pripravljalnega odbora, vseučilišni profesor dr. Slavič. Dr. Slavič je pozdravil nuncija kot zastopnika Sv. očeta, katerega pozdravlja slovenski narod prvič na slovenskih tleh in s posebnim navdušenjem še radi tega, ker govori visoki gost tudi slovenski jezik in pozna kulturo ter posebno še literaturo Slovencev. Za iskreni pozdrav se je zahvalil apostolski nuncij v slovenščini in pohvalil ljubezen ter zvestobo slovenskega naroda do katoliške cerkve.

Pred stolico so se pozdravili cerkvenega dostojanstvenika veliki župan dr. Lukan, polkovnik-divizijski Vučkovič, čehoslovaški konzul dr. Beneš, francoski konzul Flach, avstrijski konzul Kohlruss, italijanski De Comelli in belgijski konzul Dular. Pri pozdravu je bila številno zastopana univerza in Jugoslov. klub.

Pred vhomom v stolnico je nagovoril nuncija ob obilni asistenci duhovščine ljubljanski vladika, ki je posebno omenil ljubeznjivi nastop nuncija.

Po iskreni zahvali nuncija za prisrčen pozdrav in po podelitvi papeževnega blagoslova je bil končan slovesni sprejem papeževnega zastopnika.

Prihod jugoslovanskih škofov in zastopnikov vlade.

Jugoslovanski škofje so se pripeljali v Ljubljano s popoldanskim brzovlakom in sicer: sarajevski nadškof dr. Šarič, djakovski dr. Akšamovič, lavantinski dr. Karlin, mostarski Mišić, šibenški dr. Mileta, banjaluški Garič, senjski dr. Marušić, križevski dr. Njaradi, dubrovniški dr. Marčelič, škof iz Lješa Dunci, bečke-reški apostolski administrator Rodić in subotški apostolski administrator Budanović. Škofje je sprejel dr. Jeglič, podžupan Stanovnik in ljudske množice. V imenu škofov se je zahvalil za sprejem sarajevski nadškof dr. Šarič.

V soboto se je pripeljal v Ljubljano namestnik ministrskega predsednika g. železniški minister dr. Janković, ki je bil sprejet ter pozdravljen od ljubljanskega škofa, velikega župana, dr. Korošca in ljubljanskega podžupana. G. minister se je za pozdrave zahvalil in se odpeljal v vladno palačo.

V soboto zvečer se je še vršila v stolni cerkvi ob navzočnosti papeškega nuncija, nadškofov, škofov in občinstva kratka pobožnost.

V unionski dvorani

je priredila ob 8. uri zvečer kat. akademska omladina udeležencem kat. shoda pod predsedstvom dr. Slaviča pozdravni večer. Pri tej priliki so govorili: dr. Slavič, zagrebški nadškof dr. Bauer, sarajevski dr. Šarič, veliki župan dr. Lukan, za SLS dr. Korošec, v imenu v Jugoslaviji bivajočih Rusov profesor Jezerski, čehoslovaški konzul dr. Beneš, ljubljanski škof, ununcij in ljubljanski podžupan. Prečitale so se tudi vse dosedaj došle brzojavke, ki so došle iz vseh krajev Evrope in iz Amerike.

Po končanih pozdravnih govorih in prečitanih brzojavkah je predsednik dr. Slavič zaključil zborovanje in ljudske množice so se razšle k počitku.

Sobota — dan zborovanj.

Sobota ni bil samo dan sprejemov ter pozdravov, ampak tudi dan zborovanj. Zborovali so predvsem akademiki v Akademskem domu, srednješolke in srednješolsko dijaštvo in kat. učiteljsvo. V dvorani Mestnega doma se je zbralo v soboto popoldne kat. dijaštvo k posebnem manifestacijskem zborovanju. To zborovanje so pozdravili v posebnih, kratko jedrnatih nagovorih: dr. Korošec, rektor univerze dr. Ušeničnik, škof dr. Jeglič in nuncij Pellegrinetti. Na zborovanju je bilo več referatov in sklenjenih več resolucij.

V soboto so zborovale tudi množice krščansko-soc. delavstva in se je vršil kongres Kršč. ženske zveze.

NEDELJSKI SLOESNI OBHOD, SV. MAŠA IN MANIFESTACIJSKO ZBOROVANJE.

V nedeljo se je kat. shod vršil ob najlepšem vremenu. Ob rani uri so se zbirali udeleženci na določenih mestih, od katerih so se pridružili skupnemu sprevodu. Manifestacijski sprevod je trajal preko poldrugo uro. Udeležil se ga je Jugoslov. klub skoro polnoštevilno, zastopniki Francozov, Čehov, Rusov, zastopstvo občinskega zastopa mesta Ljubljane, razne korporacije in društva, zlasti pa v jako velikem številu Orli in Orlice. Bila je to nad vse veličastna manifestacija katoliške misli in nezlomljive volje slovenskega naroda do življenja po katoliških načelih in po tradicijah lastne zgodovine in svojstvene kulture. Manifestacijski obhod je napravil na

vse najgloblji utis. Kaj tako veličastnega Ljubljana dosedaj še ni videla.

Sprevod si je ogledal kralj Aleksander, ki je sledil povabilu pripravljalnega odbora. Z balkona justične palače je z vidnim zadovoljstvom gledal mimo njega korakajoče vrste slovenskega ljudstva. Bil je predmet navdušenih ovacij, ki so mu jih prirejali manifestanti, zlasti pa organizirana slovenska mladina. V spremstvu kralja se je udeležil slovenskega kat. shoda knez Arzen, minister Velizar Janković, predsedni knarodne skupščine Ljuba Jovanović in poslanec dr. Korošec. Po končanem sprevodu je bila na Kongresnem trgu sv. maša, ki jo je daroval papeški nuncij Pellegrinetti, in nato manifestacijsko zborovanje. Kongresni trg je bil napolnjen ljudskih množic, zlasti so povzdigovali sijaj celega veličastnega prizora mnogoštevilno zbrani Orli in Orlice in nositeljice in nosilci narodnih noš. Globokemu utisu tega veličastnega prizora se ni mogel odtegniti nikdo, pa da je tudi največji nasprotnik katoliške stranke. Ko so bile ljudske množice razvrščene, je prišel kralj Aleksander, ki je bil ponovno pozdravljen z navdušenimi vzklik. Kralj se je udeležil sv. maše na posebnem balkanu. Po sv. maši se je vršila posvetitev udeležencev kat. shoda in po njih vsega slovenskega naroda presv. Srcu Jezusovemu. Nato je papeški nuncij podelil udeležencem papežev blagoslov. Manifestacijsko zborovanje je otvoril predsednik pripravljalnega odbora, univerzitetni profesor dr. Slavič, ki je predložil za predsednika ministra na razpoloženju dr. Franca Jankoviča. Predsednik je najprej v izbranih besedah pozdravil kralja Aleksandra, ki je bil zopet predmet veličastnih ovacij, izrazil zvestobo slovenskega naroda kat. Cerkev in papežu. Odpele so se: državna himna, «Božje pravde», narodna himna «Lepa naša domovina» in papeška himna. Po odhodu kralja, ki ga je spremljalo viharno pozdravljenje navzoče množice, sta govorila dr. Breje in dr. Leskovar.

Popoldne ob štirih je bil v Stadionu nastop Orlov in Orlic. Gledalcev je bilo preko 30.000. Mladina je bila predmet prisrčnih pozdravov in iskrenega odobravanja.

Zvečer ob 8. uri je pevsko društvo «Ljubljana» v v napolnjeni dvorani «Uniona» proizvajalo popravljen Oratorij slovenskega skladatelja P. Sattnerja «Vnebovzelje Marijino.»

Dnevne novice.

Poslanec g. dr. Hohnjec ima v nedeljo, dne 2. septembra, shod pri Sv. Križu pri Ljutomeru po rani sv. maši.

Mrtvi klerikalizem in «Slov. Narod». Smo že beležili na hvalevredno plat, kako je celotno hrvatsko časopisje lepo in navdušeno pisalo o zagrebškem evharističnem kongresu, ki je bil manifestacija katoliško hrvatske zavednosti. Tako Hrvati — a kako je pri nas Slovinci? V katoliški shod v Ljubljani se je zagnalo na policajdemokratsko ogaben način takozvano napredno časopisje. Z neumnim smešenjem bi radi naprednjaki verni slovenski narod odvrnili od obiska kat. shoda, a dosegli so ravno nasprotno. Pri napadih na katoliški shod je seve prednjačilo «Jutro», a tik pred shodom pa je prispejal za «Jutrom» tudi starostno zmeden «Narod». V sobotni številki je prinesel uvodnik pod zaglavjem «Mrtvi klerikalizem». Nepodpisani člankar psuje po staroliberalni navadi pokójnega dr. Mahniča in razklada, da je ravno sedaj ob katoliškem shodu rimski klerikalizem, duhovni vladar Slovenije, na mrtvaškem odru in to ubogo slovensko ljudstvo bo prihajalo kropiti mrliča. Ob koncu bedastih klevet pa dostavlja člankar opomin vsem naprednjakom (ala dr. Kukovčeva koncentracija naprednih sil), ki se glasi: «En energičen udarec združenih naprednjakov in črna klerikalna armada se razkropi po zajčje. Naprej, združeni sloveski naprednjaki, zmaga je naša, na naši strani je resnica in pravica, na naši strani so načela in ideali, z nami se bori moderna znanost in filozofija, na naši strani stoje vse napredne države, na naši strani stoji zgodovina in bodočnost, z nami se borijo tudi vse tisti jugoslovanski bajoneti, ki so dvignili na razvalinah klerikalne Avstrije našo svobodno, napredno in narodno državo. Bojevito zopet vihra zastava napredne misli, ob odprtem grobu klerikalizma slavi naša napredna misel svoje vstajenje, svojo renesanso!» — Ako človek prečita ta poziv na naprednjake, se mora smejeti in reči: Človek, ki je napisal to kolobocijo in oni, ki jo je objavil, spadata v norišnico. Zaglavje «mrtvi klerikalizem» — potem pa poziv na boj proti mrliču — tako logiko si lahko dovoli samo kak starostni naprednjak, ki zajema svojo učenost iz «Naroda». Naprednjaki vedno strinjate svoje vrste v boju proti mrtvemu klerikalizmu pri teh strnjenih naprednih vrstah pa se tako sovražite med seboj, da razbija napredno «Jutro» šipe pri naprednem «Narodu» in oba polnita cele stolpce najljutejših napadov starinov na mladine in obratno. Hvala Bogu, da naši, po pasje med seboj razdvojeni naprednjaki nimajo nobenega upliva na ljudstvo in da je pri nas naprednjaštvo že davno ne samo na mrtvaškem odru, ampak v grobu.

Koliko je vreden glas dr. Kukovca v javnosti. Kakor smo beležili v našem listu, je izpustil dr. Kukovec zadnje dni v «Taboru» svojega čisto novega rešilnega goloba: ustanovitev «Političnega društva za mariborsko oblast.» Lepo je prosil v posebni notici, naj bi se javnost zanimala za njegov najnovejši politični izum in potom časopisja izrazila svoje mnenje glede ustanovitve tega društva. Doslej se nista odzvala dr. Kukovčevi prošnji niti blebetavo «Jutro», niti duševno zmedeni «Narod», kaj šele drugi listi. Dr. Kukovčev glas po

ustanovitvi političnega društva je ostal glas vpijočega v puščavi in iz tega molka javnosti pač lahko dr. Kukovec sam sklepa, kako sodi celo napredna javnost o njegovih novih političnih načrtih za prihodnost.

Izjava ministra ver o evharističnem kongresu. — Dr. Voja Janjič, minister ver, je dal beograjskim «Novostim» naslednjo izjavo o utisih, ki jih je dobil na evharističnem kongresu v Zagrebu: «Evharistični kongres, ki se je vršil v Zagrebu, a na katerem so se udeleževali katoliški Hrvati, Slovenci in Srbi, je bil veličastna manifestacija religioznega čuta naših bratov katoliške vere. Kongres ni imel absolutno nikakega separatističnega značaja, bil je popolnoma religijski in izvršen je popolnoma v soglasju z interesi države. Povdarjam, da ni bilo na celem kongresu nijednega separatističnega momenta. Bil sem ravnotako pozvan na banket, ki ga je priredil župan mesta Zagreba, Heinzl. Na banketu je župan pozdravil mene kot zastopnika vlade in g. Pellegrinetti'ja kot predstavnika Nj. svetosti papeža, izjavljajoč, da je radosten, ker me vidi in da moje prisostvovanje dokazuje, kako smo tesno zvezani v zajedni državi. Niti oni ne morejo živeti brez nas, niti mi brez njih. Pozneje sem stopil v stik ter se razgovarjal z raznimi zastopniki zagrebske občine ter prišel do uverjenja, da bi se z malo dobre volje dalo izravnati vsa nesoglasja, ki obstojajo med nami.

Atentat na predsednika Jugoslov. muslimanske organizacije. Ko sta se v petek predsednik Jugoslovanske muslimanske organizacije dr. Spaho in tajnik dr. Behmen sprehajala s svojimi političnimi prijatelji pred poslopjem El-kamer, je nekdo proti obema vrgel ročno bombo, ki je eksplodirala, a se nikomur ni nič zgodilo. Dr. Spaho izjavlja, da je že več dni opazil, da mu, kadar gre od doma, sledi mlad človek z belim slamnikom. Sodi, da je ta vrgel bombo. Policija je uvedla preiskavo, ki je pa bila doslej brezuspešna. Ugotovljeno je, da je bila ročna bomba avstrijskega izvora, kakor so jo med vojno rabili pešci. Priče trdijo, da je bombo vrgel nek mlad človek z belim žirardi-slamnikom in sodijo, da je orjunaš.

Zborovanje zaupnikov v Marenbergu. Dne 23. t. m. se je vršil shod zaupnikov v Marenbergu, na katerem je poročal poslanec Vlado Pušenjak o političnem položaju in o taktiki Jugoslov. kluba. Po poročilu se je vnela živahna debata in soglasno odobrila dosedanja taktika Jugoslov. kluba. Ustanovila se je okrajna Kmetška zveza (načelnik Simon Ternek, župan v Marenbergu, tajnik dr. Mörtl), dekan v Marenbergu), določili shodi v okraju, razpravljalo o Radičevi politiki, vodopravnem zakonu, davčni in carinski politiki, nameščenju učnih moči na šolah ob meji, pretirano visoki dohodnini v občini Kaplja itd. Zborovanja so se udeležili najuglednejši pristaši iz celega okraja. Izrazila se je želja, da se bodoče okrajno zborovanje vrši v Vuzenici.

Začetek šolskega leta na deški meščanski šoli v Ptuj. 1. Vpisovanje v I. razred se vrši za šolsko leto 1923-24 dne 11. septembra od 9. do 12. ure predpoldne v pisarni ravnateljstva, Panonska ulica 5. Učenci morajo priti v spremstvu staršev ali njihovih namestnikov. Prinešiti morajo s seboj krstni izpisek in izkaz, odnosno šolsko naznanilo z dobrimi redi o dovršenem 5. šolskem letu. Sprejemnih izpitov za 1. razred ni, nego se sprejme vsak učenec ljudske šole, ki je dovršil z dobrim uspehom 5. šolsko leto. 2. Ponavljalni izpiti se vrše dne 8. in 10. septembra ob 10. uri popoldan. 3. Dne 12. sept. je služba božja ob 8. uri predpoldne. 4. Dne 13. sept. se prične redni pouk.

Srebrni jubilej. 1898—1923. Iz Ptuja poročajo: Letos teče 25. leto odkar je Brezmadežna zasadila svoj diviški vrt, svojo družbo v minoritski župniji v Ptuj. — Zbirala je ona v teh letih pod svoj beli prapor vrle mladenke, najlepši cvet, dušni kras cele fare; bila je ona v tem času vsem res dobra mati, vrtnarica in skrbna vzgojiteljica. — Polne veselja in hvaležnosti hočemo lepo slavnost srebrnega jubileja tudi primerno praznovati, najprej s tridnevnimi duhovnimi vajami, a 8. septembra na praznik Marijinega rojstva pa imamo cerkveno slovesnost, isti dan popoldne pa slavnostno akademijo. — Vse okoliške Marijine družbe in vse prijatelje marijanske organizacije že sedaj prisrčno vabimo.

Na meščanski šoli v Ljutomeru se sprejme v I. razred še nekaj dečkov, ki so dovršili z dobrim uspehom 5. šolsko leto. Starši, posebno kmetjski, poslužite se ugodne prilike, pa z razmeroma majhnimi stroški priskrbite svoji deci boljšo izobrazbo! Oglasiti se je s šolskim naznanilom in krstnim listom pri ravnateljstvu.

Na meščanski šoli v Ljutomeru se prične novo šolsko leto z vpisovanjem za I. razred dne 11. septembra; dne 12. sept. je šolska maša in se vrše ponavljalni izpiti; dne 13. sept. pa se začne z rednim poukom.

«Glasnik najsv. Src» za mesec september in oktober izide šele v začetku septembra kot dvojna številka.

Nesreča vsled bombe v Karlovcu. V torek, dne 21. t. m., so se vežbali vojaki 37. pešpolka v Karlovcu v metanju ročnih granat. Pri tej priliki je tolmačil kapetan Andrija Aleksič vojakom, kako se meče takozvana «tromblon bomba», ki se strelja iz puške. Za poskus je izstrelil par bomb. Prva in druga sta funkcijonirali popolnoma pravilno, dočim je tretja eksplodirala takoj, ko je bila vržena, približno v višini treh metrov. Učinek je bil strašen. Vojake, ki so se nahajali v bližini, je silni zračni pritisk vrgel na tla, druge pa, ki so stali kakih 30 m proč, pa so zadeli kosi razletele bombe. Težko je bil ranjen neki Dalmatinec, ki je kmalu umrl, ter neki narednik-dijak iz Zagreba, ki se je nahajal ravno

na orožni vaji. Kapetana Mateš in Aleksič sta vsled detonacije oglušila. Poleg tega je lahko ranjenih še precej vojakov.

Posojilo Hipotekarne banke. Kakor smo že javili, je dobila Hipotekarna banka v Švici posojilo 180 milijonov dinarjev. Posojilo je sklenil upravitelj drž. Hipotekarne banke dr. Bogdan Markovič. Posojilo je dal isti konsorcij, ki je že prej posodil Hipotekarni banki 105 milijonov dinarjev. Konsorcij daje sicer novo posojilo pod istimi pogoji, kakor prejšnje, samo da zahteva poleg tega še, da se mu podaljša koncesija za eksplotiranje nekega podvzetja v Sloveniji, ki je bila dosedaj dovoljena samo do 60 let. Ker pa novi pogoj spada v kompetenco države, se hoče dr. Markovič najprej informirati v Beogradu pri vladi. Beograd bo sedaj Slovenijo dobro rabil, da na njen račun dobi nove milijone v banko, ki Sloveniji ne bo dala niti vinarja, pač pa bo zalagala z denarjem beograjske trgovce.

200letnica prihoda Nemcev v Banat. V petek, dne 24. t. m. so se začele v Beli Cerkvi svečanosti v proslavo 300 letnice, odkar so Nemci ustanovili prvo naselbino v Banatu. V Subotici se je v nedeljo vršilo v čast proslave zborovanje Kulturbunda, potem pa so se začele svečanosti. Na to svečanost je bila pozvana tudi vlada.

Nova občinska uprava v Beogradu. Dne 22. t. m. se je vršila v Beogradu slovesna predaja občine novemu zastopstvu. Slovesnost se je izvršila z zakletvijo novih občinskih odbornikov.

Podkupljeni uradnik finacijske direkcije. Pri finacijski direkciji v Pančevu je bil nastavljen kot uradnik neki dr. Aleksander Seim. Osumili so ga, da so ga kmetje podkupili in on ni iztirjeval davkov. Cela zadeva je prišla pred sodišče, kjer so ugotovili, da se je dal Seim podkupiti v 16 slučajih in prejel podkupnine v znesku 200 tisoč dinarjev. Sodišče je Seima obsodilo na poldugo leto zapor.

Dogodki v Prištini. O zadnjih napadih na muslimane ob priliki občinskih volitev v Prištini piše «Hak»: Prištinske muslimane, ki so do sedaj silno veliko pretrpeli vsled vednih napadov svojih srbskih someščanov, sta posetila v ponedeljek narodna poslanca iz kluba Džemijet, Ferhad beg Drago in Šaban efendija, skupno z nekaterimi uglednimi okoliškimi muslimani. Ko je mestna sodrga zvedela, da so v Prištini muslimanski poslanci, se je odločila, da jih napade. Poslanci, ki so to zvedeli, so takoj prosili od župana varstvo. Župan pa jim njihove prošnje ni uslišal, pač pa je sporočil, da naj pridejo k njemu, ker je pot po ulici varna. Poslanci so še nadalje ostali v muftijskem uradu, nazadnje pa so se vendarle umaknili pred pretečo množico ter odšli k županu po stranski poti. Toda srbski fanatiki in razbijači so opazili poslance ter navalili na nje s kamenjem. Prištinskega muftija je takoj zadel kamen v glavo, da se je zgrudil nezavesten. Drugi so se pričeli umikati pred nevarnostjo ter so bili nazadnje prisiljeni upotrebiti orožje, da si rešijo življenje pred druhaljo. S samokresi v rokah so si napravili pot do policije, ki jih je na energično zahtevo poslancev ščitila. Veliki župan se ni na ta dogodek niti najmanje oziral ter ni podvel sploh nikakršnih mer, da se razmere muslimanskega prebivalstva v Prištini izboljšajo, tako da bodo muslimani vsaj varni življenja pred podivjanimi srbskimi omladinci.

Orožnik je ustrelil občinskega redarja v selu Kac v bližini Novega Sada. Obe očesi postave sta se sprli; žrtev prepira je postal občinski redar. Kakor hitro je padel smrtno zadet redar, je zbežal iz vojašnice, kjer se je doigral prepir in uboj, orožnik in začel kričati, da se je redar sam ustrelil. Preiskava je dognala uboj in orožnika so zaprli.

«Splošna knjižnica», izdala in založila Zvezna tiskarna v Ljubljani, štev. 1: Ivan Albrecht: Ranjena gruda, povest, cena broš. 12 D, 17 D vez., štev. 2: Rado Murnik: Na Bledu, povest, cena broš. 16 D, vez. 22 D.

Iz Maribora.

Uničevanje delavskih sil v tekstilni tovarni Doctor in drug v Mariboru. V poslednjem času je obolelo v tekstilni tovarni Doctor in drug v Mariboru veliko število delavcev. Zdravniški izvid izkazuje, da je 50% bolnikov deloma že jetičnih, deloma so šele prvi znaki jetike, kar pride od tega, da delajo v nehygieničnih prostorih, kjer se od preje povzroča veliko prahu in ker ni naprav za čiščenje zraka, morajo istega delavci vživati in torej ni čudno, da je po pormesečnem obratovanju že polovica delavcev okuženih na jetiki. Da se ta grozna bolezen prepreči, bi se po meneju strokovnjakov moralo dograditi še eno zračno nadstropje, sedanja polsteklena streha urediti tako, da bi se lahko odpirala in še vzdizati nekaj oken. Cementna tla v tovarni sami naj se pokrijejo z deskami, da ljudje ne bodo oboleli na revmatizmu, ker, ako vodstvo tovarne ne bode skrbelo za higijeno, se lahko prigodi, da v par letih ne bo nihče več hotel delati v tem za njega zdravju škodljivem obratu. Za to škodljivo delo pa naj bi se delavstvo tudi pošteno plačalo in ne delalo razlik med našim domačim in importiranim delavstvom. Znano je, da je tovarna Doctor in drug po zaslugi ravnatelja nemško-českega žida Fischerja importirala vse polno mojstrov in uradnikov-Nemcev iz Češke, ki v svoji zagrizenosti šikanirajo podrejene Slovence. Tako n. pr. zasluži naš delavec mesečno okrog 2000 K, dočim zasluži privandranec do 12.000, mojstri celo 18.000 K. Isto je pri uradništvu, katerih je izmed 18 le četvero Slovencev, vsi

drugi so nemško-češke narodnosti. Prvi dobivajo 4—6 tisoč kron, drugi, med njimi par šele pred kratkim došlih mlečnozobežev, 12.000 K. Vprašamo vodstvo tovarne, ali slovenski delavci in uradniki manje delajo in ali naj slabše živijo od tujcev. Opozarjamo tovarno na to nečedno krivico, ki se godi nad našim življenjem in bomo mi, ako tovarna sama ne uredi škandaloznih razmer pri podjetju, napravili red in se tozadevno obrnili na višja mesta. Naše zaupnike med tekstilnimi delavci prosimo, da poročajo vse krivice in nerednosti Jugoslov. strokovni organizaciji, katera edina jih bode vzela v zaščito.

Da ne bomo delali krivice g. dr. Kukovcu. Na drugem mestu poročamo, da se glede kritike dr. Kukovečevega političnega društva za mariborsko oblast ni nikdo oglasil v «Jutru» in ne v «Narodu.» Pač pa si je g. dr. Kukovec naprosil svojega in samo njega vrednega sodruga dr. Lipolda, da mu je napisal nekaj v nedeljski «Tabor.» G. Franjo Lipold je v svoj članek zmetal vse mogoče, samo o dr. Kukovčevem političnem društvu ni povedal nič, ker tudi on ni razumel prvega Kukovečevega članka. Ako se bo dr. Kukovec res lotil ustanovitve političnega društva in mu bo pri tem edini sekundiral kot kritik in svetovalec dr. Franjo Lipold, no, potem se že lahko sedaj pripravita na polomijo ter blamažo, ki jo bosta žela pri snovanju nove politične bodočnosti za demokratsko stranko.

Na drž. realki v Mariboru prične šolsko leto 1923-24 dne 11. septembra 1923 z vpisovanjem učencev. Dne 4. septembra se vršijo pismeni in dne 5. do 7. septembra ustni ponavljalni izpiti. Sprejemni izpiti vnanjih učencev za 2. do 7. razred morajo biti do 10. septembra končani. Dne 12. septembra je skupna služba božja in dne 13. septembra prične redni pouk. Podrobna pojasnila so v šoli na objavnih deskah.

Vsem članom zdravniškega društva v Mariboru. — Oficijelna kandidatna lista za Zdravniško zbornico se bo dogovorno z zdravniškim društvom v Mariboru vposlala v prihodnjih dneh naravnost od «Slovenskega zdravniškega društva v Ljubljani». Prosimo vse kolege, da postopajo disciplinarno in volijo predložene kandidate, da zamore v zdravniških društvih započeto delo dobiti primeren odmev v zdravniški zbornici.

Dušica.

Roman v treh delih. Angleški spisala B. Orczy. Prevodel Paulus.

41

«Nič se ne bojte! Tu sem čisto varna in upam, nihče me ne bo motil. — Zares, zelo sem utrujena. Gospod Percy ima konje in kočijo seboj, sam bo vozil v Richmond. Pot je dolga, naglo ne bo vozil in pred zoro ne bomo doma, tudi če takoj odrinemo.»

Minister je moral ubogati.

Komaj pa je odnesel pete, že je smuknil Chauvelin v sobico ter hladno in brezčutno stopil pred njo.

«Novice imate zame?» je vprašal.

Leden hlad se ji je mahoma zdelo da je legel na njene rame. Lica so ji gorela od vročine; pa vkljub temu jo je stresal mrz. Oh, Armand, ali boš kedaj zvedel, kako kruto žrtev ponosa, dostojnosti in ženske rahločutnosti je darovala tvoja sestra za tvoje življenje —?

«Nič posebno važnega», je odgovorila in srepo strmel predse. «Pa utegne vam koristiti —. Posrečilo se mi je — kako, to je postranska stvar, — da sem zalotila gospoda Andreja v tejle sobi v hipu, ko je sežigal listič papirja na sveči tamle. Dobila sem listič za par trenutkov v roke in pogledala nanj.»

«Ste ga brali?» je vprašal hladno.

Pokimala je. In z mrtvim glasom je nadaljevala:

«V kotu lističa je stalo znano znamenje, rožnardeči cvet matrne dušice. Tucati besed se je še dalo brati, vse drugo so zamazale saje.»

«In kaj ste brali?»

V grlu jo je tiščalo, dušilo. Zdelo se ji je, da za nobeno ceno ne more izpovedati besed, ki bodo morebiti poslale v smrt nedolžnega, poštenega, plemenitega človeka —.

«Sreča, da ni zgorel ves papir!» je dejal Chauvelin zbadljivo in suho. «Slabo bi se godilo Armandu! — Torej kaj ste brali, državljanka?»

«Eno je bilo tole: «Odpotujem jutri —.» Drugo pa: «Ako hočeš govoriti z menoj, me najdeš v obednici točno ob enih.»»

Chauvelin je pogledal na uro.

«Torej je še časa dovolj.»

«Kaj nameravate?»

Bleda je bila ko marmor. Roke so ji bile mrzle ko led, hladni pot ji je stal na čelu in srce ji je bilo v divji razburjenosti.

O — strašno je bilo, kruto, kruto! Kaj je zagrešila, da je morala toliko trpeti? Izbrala je —. Ali je bilo njeno dejanje zločin, ali je bilo plemenita žrtev —? Angel sodbe, ki piše knjigo življenja, le on bi znal odgovoriti.

«Kaj nameravate?» je ponavljala.

«Nič — za sedaj. Pozneje pa bom videl, kako bo.» (Dalje prihodnjič).

NAZNANILO.

Čast nam je, Vam najvoljudneje naznaniti, da smo otvorili

veletrgovino z mineraloljnim izdelki

„Standart-Oil-Company“

za vso Slovenijo s Prekmurjem, s sedežem centrale v Mariboru, Slovenska ul. 2, telefon št. 10. V srho hitrejše in točnejše postrežbe so se uredile na vseh večjih tržiščih imenovanega ozemlja potrebna skladišča, kjer Vam bo mogoče brez večjih stroškov iz bližine kriti Vaše potrebe.

Ker bo v zalogi vedno le prvovrstni ameriški izdelek po brezkonkurenčnih cenah, upamo pridobiti in obdržati Vas kot našega stalnega odjemalca. — Prosimo Vas tedaj, da nam naklonite Vaše zaupanje in Vas zagotavljamo, da se bomo vedno potrudili, ustreči našim čislanim odjemalcem z najkulantnejšo in najsolidnejšo postrežbo.

V tem pričakovanju beležimo z najodličnejšim spoštovanjem

Slavenska ameriška petrolejska družba z o. z.

Ravnatelj:

Avgust Žlahtič.

Železniške legitimacije Ivan, Marija Ajd izgubljene. Oddati proti nagradi postaja Ruše.

Dobrodoča gostilna z mesarijo, prekajevalnico, moderno urejeno ledenico, obširnimi gostilniškimi vrtni v zelo prometnem kraju tik ob Muri se radi boleznimi proda s celim gostilniškim inventarjem in zraven spadajočim zemljiščem. Cena 1½ milijona D. Naslov v upravnistvu. 505

Šadjevska stiskalnica z mlinom, din. 450.—, postelja iz orehovega lesa z vložkom in blazino ter pernico 450 din., skoraj nov komot 400 din. Pogleda se pri hišniku, Gregorčičeva ulica 14. 504

Samostojna gospodinja za vodstvo posestva na deželi, ki je dobro vpeljana v vseh panogah gospodarstva, se takoj sprejme. Ponudbe pod stalna služba na upravo. 502 2-1

JOS. NEKREP
tesarski mojster in stavbeni podjetnik

sprejme vsa v njegovo stroko spadajoča dela in jih izvede ročno in ceno.

MARIBOR, SMETANOVA 59.
Telefon 140. 10-9 290

~~~~~

Najcenejše in najuspešnejše

oglašujete
samo potom

Oglasnega zavoda
Voršič,

Maribor, Slomškov trg 16.
Pojasnila brezplačno!

~~~~~

Širite „Stražo“!

P. n.

Čast nam je naznaniti, da je izstopil potom prijateljskega dogovora iz naše službe gospod

Avgust Žlahtič

in za nas ne deluje več, vsled česar k podpisovanju naše tvrdke ni več upravičen.

Za poslovanje našega obrata s pravico podpisovanja »pro procura« smo pridobili v strokovnih krogih dobro znanega gospoda

FERDO USSAR-ja,

katerega znana dostojnost in strokovnjaška vednost za to jamči, da se bo vodilo podjetje v istem duhu, kakor doslej in v našem smislu.

Uljudno torej prosimo, da nam ohranite doslej doprinešeno zaupanje.

Z odličnim spoštovanjem

J. Mahorko, družba z o. z.

za razpečevanje mineralnooljnih in kemikalnih izdelkov, Maribor, Slovenska ulica 8.

Zadrugam, gostilničarjem, župnim uradom in vsemu občinstvu se priporoča najtopleje

Kletarsko društvo v Ormožu,

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Ima stalno v zalogi najboljše, zjamčeno pristna ljutomerska vina po najugodnejših cenah. Posreduje pri nakupu vin pri zadrugnikih, posreduje pa samo za neporečeno blago.

Nadalje priporoča svojo gostilno, kjer se toči najboljša kapljica in dobi hrana po nizki ceni.

Društvena pisarna se nahaja v pisarni Ormoške posojilnice v Ormožu.

Končno se opozarja, da bivši posojilnični tajnik (g. Ivan Rojs) ni več poslovođa Kletarskega društva in ni z nji mv nobeni zvezi. 506

Načelstvo.

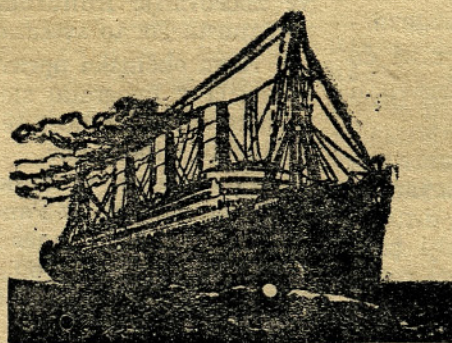
Spodnještajerska ljudska posojilnica

v Mariboru, Stolna ulica št. 6, r. z. z n. z.

obrestuje od 1. avgusta 1923 navadne hranilne vloge, katere se zamore vsak čas dvigniti,

po 6%

in stalnejše vloge po dogovoru.

Hamburg — Amerika Linija
in
United American Lines Inc.

Filijalka

SIMON KMETEC, LJUBLJANA
Kolodvorska ulica št. 26.

Sprejema potnike v južno in severno Ameriko, izdaja točna pojasnila in prodaja vozne liste.

Odhod iz Ljubljane vsaki teden.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo

J. G. Drašković

ZAGREB „B“ Cesta pri državnem kolodvoru ZAGREB

Podružnice: Beograd, Balkanska ulica 25. — Sušak: Jovo Gj. Ivošević, Karolinka c. 160. — Split: Ante Buić, Dioklecijanova obala 18. — Gruz: Ivo Lovričević. — Bitolj: Gjorgje J. Dimitrijević & Komp. Bulevard Kralja Aleksandra 187. — Val. Bečkerek: Dušan Lj. Mihajlović, Trg Kralja Petra 4. 55c

Potnike do Hamburga spremlja družbeni uradnik.

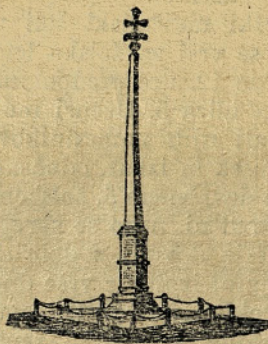
POZOR!

SVINJEREJA

daje le tedaj dobiček, če nobena svinja ne zboli.

Obeliskove kapljice za svinje
»Sussanol«

(iz lekarne pri »Obelisku« v Celovcu) učinkujejo in zavarujejo pred zgubo.

To dokazuje tisoč zahvalnih pisem.

Izborna sredstvo proti kugi.

V steklenicah po 7 D.

Glejte na varnostno znamko
»Obelisk.«

Glavna zaloge za SHS: Lekarna „Pri zamorcu“ K. WOLF, MARIBOR.

KUPUJE

se vedno le najboljše in najcenejše za domačo potrebo vsakovrstno manufakturno, kakor tudi tekstilno blago pri stari in zelo znani tvrdki

KAROL WORSCHÉ, Maribor, Gosposka ul. 10
Perje za postelje!

Oglasi v „Straži“

imajo najboljši uspeh!

Največja izbira vseh vrst sukna, platna, etaminov in drugega modnega blaga
MASTEK & KARNIČNIK, MARIBOR, GLAVNI TRG 16

Nizke cene! Solidna postrežba. — Poštni nameščenci na obroke!